

Carlo Roberto Maria Redaelli

Kdo je Cerkev

Pastirsko pismo 2013-2014

založba Voce Isontina

Fotografija na platnici © www.lavitacattolica.it

KDO JE CERKEV

Udeležujem se zborovanja pri sv. Mariji angelski v Assisiju. V enem izmed premorov poromam na grob sv. Frančiška. Pomislim, da letos na njegovem grobu gori svetilka, ki jo napaja olje, ki ga je ob njegovem lanskem prazniku poklonila zavetniku Italije dežela Furlanija-Julijska krajina. Zelo mi je pri srcu, da zaupam temu svetniku - tako dragemu našemu sv. očetu, da si je kot papež prisvojil njegovo ime - novo pastoralno leto na temo »Kdo je Cerkev«.

Medtem ko ob grobu molim, hvaležno pomislim na pot, ki sem jo v lanskem letu prehodil: na toliko oseb, ki sem jih spoznal, na skupnosti, ki sem jih srečal, na toliko občestvenih doživetij. Gospodu se zahvaljujem za vse, ki so prispevali svoj delež pri pripravi tega pisma: za udeležence škofijskega zborovanja sredi meseca junija, za svet škofovih vikarjev, za razne duhovnike in laike in za nekatere prijatelje. Prepričan sem, da se bo ta »skupnostna pot«, ki smo jo pričeli, nadaljevala tudi v novem letu. Predvsem pa si pričakujem, da bodo župnijski in škofijski sveti - tisti, ki obstajajo in tisti, ki bodo obnovljeni - resno prebrali in poglobili vsebino tega pisma ter zlasti pozorno razbrali nekatere pomembne točke, ki jih pismo nudi ali pa jih bo navdihnil Sveti Duh.

Globoko čutim, da sem po občestvu svetnikov povezan s kristjani prvotne Cerkve. Njihovo krščansko izkustvo nam izpostavlja zlasti knji-

ga *Apostolska dela*, ki je postala Božja beseda, in sem jo izbral za kaŕipot. Seveda za razmišljanje o Cerkvi lahko vzamemo kot izhodišče tudi izredno bogata besedila cerkvenega učiteljstva - predvsem drugega Vatikanskega cerkvenega zbora - a tudi doprinos teologov, pastoralnih sociologov, kot tudi neposreden pogled v versko izkustvo današnjih krščanskih skupnosti. Vendar pa so rojstvo in prvi koraki prvobitne Cerkve, ki nam jih Beseda nudi, osnovni napotek odločno veljaven za Božje ljudstvo vsakega časa in prostora ter mu omogoča nenehno prenavo.

Sv. Frančišek je dojel, da takšna prenavo izhaja predvsem iz osebne odločitve, da živi evangelij. Źelel bi si, da bi tudi tisti, ki bi hotel zasebno brati to pismo, mogel v njem izslediti vabilo, naj pobilže sledi Gospodu.

Svojo molitev sklenem v zaupanju na pomoč sv. Frančiška, naših zavetnikov in - še prej - v priprošnjo Nje, ki je Mati Cerkve. Zaupam, da bo Devica Marija podpirala pot naše Cerkve, ki jo označuje toliko talentov in tudi marsikatera revščina, a Źeli biti Cerkev, ki se pogumno odpira vejanju Sv. Duha.

Na Marijo se obrnimo s to prelepo molitvijo sv. Frančiška:

*Pozdravljena, sveta Gospa,
presveta Kraljica,
Božja Mati Marija!
Ti si vedno Devica,
izbral te je najsvetejši Oče nebeški*

*in te posvetil
z najsvetejšim ljubljenim Sinom
in s Svetin Duhom.*

*V tebi je bila in je
vsa polnost milosti
in vse dobro.*

*Pozdraljena, Gospodova palača!
Pozdravljena, njegov šotor!
Pozdravljena, njegovo domovanje!
Pozdravljena, njegovo oblačilo!
Pozdravljena, njegova dekla!
Pozdravljena, njegova Mati.*

*Pozdravljene vse ve, svete kreposti,
ki se po milosti
in razsvetljenju Svetega Duha
izlivate v srca verujočih,
da jih iz nevernih spreminjate v Bogu zveste (1).*

(1) *Frančiškanski viri*, Padova (3) 1983, št. 259-260.

JERUZALEMSKA CERKEV

Kadar mislimo na Cerkev, nas glava in srce nujno vodita na srečanje s prvo jeruzalemsko skupnostjo, kakor se nam podaja v *Apostolskih delih*, 2. poglavje, vrstice 42-46:

»Bili so stanovitni v nauku apostolov in v občestvu, v lomljenju kruha in v molitvah. Vse pa je v duši navdajal strah, kajti po apostolih se je dogajalo veliko čudežev in znamenj. Vsi verniki so se družili med seboj in imeli vse skupno: prodajali so premoženje in imetje ter od tega delili vsem, kolikor je kdo potreboval. Dan za dnem so se enodušno in vztrajno zbirali v templju, lomili kruh po domovih ter uživali hrano z veselim in preprostim srcem«.

Zlasti 42. vrstica nam predstavlja moške in ženske, ki jih je Sveti Duh spremenil in jim dal doživljati štiri osnove, ki so stebri vsakega pristnega izkustva Cerkve. To je poslušanje Besede, ki jim jo apostoli posredujejo, medsebojni odnosi, ki se odvijajo v bratskem občestvu (*v koinoniji*), srečevanja pri lomljenju kruha in skupna molitev.

Štiri izkušnje,
ki nas delajo
Cerkev.

Vendar ta povzetek *kot nekak fotografski flash*, ki sklepa 2. poglavje *Apostolskih del*, nam ne podaja vseh elementov, ki povsem označujejo provotno Cerkev. V 4. poglavju se nam namreč nudi drugi povzetek, v katerem je poudarjena Beseda po njeni vsebini, to je v oznanjevanju in pričevanju apostolov o Vstalem Gospodu, ter skupna lastnina dobrin:

»Množica teh, ki so sprejeli vero, je bila kakor eno srce in ena duša. Nihče ni trdil, da je to, kar ima, njegova last, temveč jim je bilo vse skupno. Apostoli so z veliko močjo pričevali o vstajenju Gospoda Jezusa, in velika milost je bila nad vsemi. Nihče med njimi ni trpel pomanjkanja. Lastniki, ki so prodajali zemljišča ali hiše, so prinašali izkupiček in ga polagali k nogam apostolov; in vsak je od tega dobil, kar je potreboval« (Apd 4,32-35).

Cerkev
se rodi iz
Svetega Duha

Opozoriti vsekakor velja, da besedilo v Apd 2,42-46 dejansko sklepa opis razburljivih dogodkov binškošnega dne ter nam daje čutiti, da ni prvenstveno binškošni dar sporazumevanje v raznih jezikih, marveč rojstvo krščanske skupnosti, to je Cerkev, ki je po svojem izvoru dar Svetega Duha. Tako je prva oznaka Cerkev, da izvira iz Svetega Duha. Zato moramo, še preden se lotimo razmišljanja o zasnovah krščanske skupnosti v luči Binškošti, narediti korak nazaj in vstopiti v gornje prostore hiše, kjer so se zadrževali po Gospodovem vnebohodu (Apd 1,13).

V pričakovanju daru Svetega Duha: molitev v zgornjem prostoru

Koga najdemo v tem prostoru? Knjiga *Apostolskih del* nas točno seznanja.

Kršćanska
skupnost kliče
Božjega Duha

»...Peter in Janez, Jakob in Andrej, Filip in Tomaž, Bartolomej in Matej, Alfejev sin Jakob in Simon Gorečnik ter Jakob sin Juda. Vsi ti so enodušno vztrajali v molitvi z ženami in z Jezusovo materjo Marijo in z njegovimi brati« (Apd 1,13-14).

Kmalu nato se nam nudi še nadaljnji podatek glede števila prisotnih: »...zbrala se je skupina kakih stodvajset ljudi« (Apd 1,15). Ta podatek se žal ne jemlje vedno v poštev. To se kaže tudi v sami sakralni umetnosti, ki v glavnem omejuje skupnost v pričakovanju Svetega Duha le na trinajst oseb, na Marijo sredi apostolov, šest na njeni levi in šest na njeni desni strani. Pa vendar, poleg Marije, ni bilo v dvorani le dvanajst apostolov, marveč še drugi, moški in ženske. Cerkev, ki bi se istovelila le z duhovniki in škofi in v kateri bi ne bilo prostora za odgovorne vloge zaupane ženskam, bi ne bila izvirna Cerkev.

Vsekakor je stvarno dejstvo, da je v naših krščanskih skupnostih prisotnost žensk ne samo večja od moške, a v marsičem tudi pomenljivejša. Zakaj bi ne naredili še nekaj nadaljnjih korakov, da bi se ta prisotnost še malo bolj ovrednotila, objasnila in pripoznala v njeni svojskosti? Na splošno, kakor se je pokazalo med škofijskim pastoralnim zborovanjem meseca junija, zakaj ne bi bolje začrtali odnosov med duhovniki in laiki glede vprašanj in odločitev, ki se nanašajo na naša občestva?

Kaj je delala ta skupnost 120 ljudi? Izpolnjevala je naročilo Vstalega.

»Ko je bil z njimi pri jedi, jim je naročil, naj ne odhajajo iz Jeruzalema, temveč naj počakajo na Očetovo obljubo, ó kateri ste slišali od mene, zakaj Janez je krščeval z vodo, vi pa boste v nekaj dneh krščeni v Svetem Duhu« (Apd 1,4-5).

Prisotnost žena
v krščanskih
skupnostih

Krščanska
skupnost
spolnjuje voljo
Vstalega
Gospoda

V soglasni in vztrajni molitvi (kakor bi morala biti vedno molitev naših skupnosti) pričakujejo dar Svetega Duha. Še nekaj naredijo na vabilo apostola Petra: novo izoblikovanje skupine Dvanajsterih s sprejetjem Matija v apostolski zbor na mesto odpadlega Juda.

Skupnost podvržena skušnjavam, a poklicana k pogumnim odločitvam

Preden se je zbralo k molitvi, je moralo izvirno jedro, ki bo postalo krščanska skupnost, premagati dvojno skušnjava. Prva se kaže v na videz upoštevanja vrednem vprašanju, ki so ga apostoli zastavili Vstalemu: »*Gospod, ali boš v tem času obnovil izraelsko kraljestvo?* (Apd 1,6). Spomnimo se, da je Jezus veliko govoril o kraljestvu. Tema večine evangeljskih prilik je kraljestvo, toda »božje kraljestvo« ali »nebeško kraljestvo«, ne pa »izraelsko kraljestvo«.

Vsekakor nam učenci z uporabo tega izraza dajejo čutiti, da so si tudi po vstajenju pričakovali to, kar so si v glavnem pričakovali Jeruzalemčani in ostali Judje tedanjega časa. To je, da bo Mesija, novi David, izgnal iz Palestine rimske okupatorje in obnovil izraelsko kraljestvo. To iskreno poudarjata tudi učenca v razgovoru med potjo proti Emavs, ko razlagata o svojem pričakovanju Jezusa - Mesija, »*In mi smo upali, da je on tisti, ki bo odrešil Izraela*« (Lk 24,21). V takšni perspektivi je bila za mnoge učence smrt na križu le nepričakovana zapreka, ki pa jo je vstajenje takoj odpravilo in mu omogočilo, da se stvarno razodene kot »judovski kralj«.

Skušnja, da bi gradili kraljestvo tega sveta, je bila v vsakem času močno prisotna v življenju Cerkve. Tega kraljestva ne išče zaradi želje po »oblasti«, marveč, razumljivo, zaradi »plemenitih ciljev«. To kraljestvo se je včasih istovetilo s Cerkvijo, pogosteje pa ga je zaupala »krščanskim« oblastem, ki so bili povezani s Cerkvijo in v njeni službi. Ali gre le za skušnjo preteklosti? Žal ne. Da ne podležemo skušnjavi svetne oblastiželjnosti in nostalgiji po nekdanji »krščanski družbi« (*societas christiana*), kakšen naj bo danes naš okviren bivanjski pogled na odnose med politično družbo in Cerkvijo? To nam lepo in jasno pove drugi Vatikanski koncil, zlasti v konstituciji *Gaudium et spes*, št. 76 (2).

Skušnja,
da bi gradili
»kraljestvo
tega sveta«:
'*societas
christiana*'

(2) »Zelo važno je, posebno v družbah, ki jih sestavljajo privrženci različnih nazorov (*societas pluralistica*), da pravilno pojmujeemo odnos med državno skupnostjo in Cerkvijo in da jasno razlikujemo to, kar delajo kristjani, bodisi posamezno bodisi po združenjih, v svojem imenu kot državljani, ki jih vodi krščanska vest, od tistega, kar delajo v imenu Cerkve s svojimi duhovnimi pastirji. Cerkev, ki je glede naloge in pristojnosti nikakor ne smemo zamenjavati z državno skupnostjo in ki ni povezana z nobeno družbeno ureditvijo, je hkrati znamenje in zaščita presežnosti človeške osebe. Državna skupnost in Cerkev sta na lastnem področju druga od druge neodvisni in avtonomni, Vendar služita obe, čeprav različni po svojem poslanstvu, osebnostni in družbeni poklicnosti istega človeka. To službo bosta opravljali tem učinkoviteje, v prid vsem, čim bolj zdravo bo njuno sodelovanje; pri tem bosta seveda upoštevali krajevne in časovne okoliščine. Gotovo je to, kar je zemeljskega, tesno povezano s tistim, kar v človeškem življenju presega ta svet; zato Cerkev sama uporablja časne reči, kolikor zahteva njeno posebno poslanstvo. Vendar svojega upanja ne veže na kake izjemne pravice (privilegije), ki jih ji daje državna oblast; da, uživanju nekaterih pravic, čeprav zakonito pridobljenih, se bo celo odrekla, kjer se bo videlo, da je zaradi njihove uporabe postala dvomna iskrenost njenega pričevanja ali da nove okoliščine zahtevajo drugačno ureditev. Vedno in povsod pa ji more biti zagotovljena pravica, da zares svobodno oznanja vero, uči svoj nauk o družbi (socialni nauk), neovirano spolnjuje svojo nalogo med ljudmi ter izreka nravno sodbo, in to tudi glede zadev s političnega področja, kadar to zahtevajo osnovne osebne pravice ali zveličanje duš, pri čemer seveda uporablja vsa tista in samo tista sredstva, ki so glede na različnost časov in okoliščin v skladu z evangelijem in z blagrom vseh«.

Skušnjava bega
pred svetom,
da bi dosegli
»nebesa«:
spiritualizem

Druga skušnjava zgleda biti pravo nasprotje prve. Če prva prišepetava Cerкви, naj se poistoveti z logiko človeške družbe, pa ji druga narekuje beg od sveta, da ne zamre v njej hrepenenje po nebesih. Prav to se je dogajalo ob vnebohodu:

»Po teh besedah se je dvignil pred njihovimi očmi in oblak ga je zastrl njihovim pogledom. Ko so po njegovem odhodu strmeli v nebo, glej, sta stala pri njih dva moža v belih oblačilih, ki sta rekla: Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki bil vzet od vas v nebo, bo prišel prav tako, kakor ste ga videli iti v nebo« (Apd 1,9-11).

Angela sta apostole »vrnila zemlji«: Jezus se bo vrnil in ga Cerkev mora preseči pričakovati (*»Pridi, Gospod Jezus«*, so besede, ki sklepajo knjigo *Razodetja: Raz 22,20*). Do Jezusovega prihoda pa mora biti čas, v katerem živimo, čas pričakovanja in pričevanja. Naše mora biti konkretno pričevanje po logiki učlovečenja znotraj naše svetne vsakdanjosti, v zavesti, da svet teži k izpolnitvi. Cerkev je poklicana, da nas na to težnjo spominja in v njej živi. Pri tem pa se mora varovati skušnjave napačnega *spiritualizma*, ki življenjsko telesnost z vsemi njenimi odnosi in zahtevami podcenjuje. Ta skušnjava spremlja Cerkev vzdolž zgodovine in se udejanja v raznih oblikah, kot so: pobožnjakarstvo, odklanjanje družbene zavzetosti, poudarjanje zgolj emotivnih vidikov krščanskega verovanja itd.

To sta dve skušnjavi, a nista edini in niti slučajni. Cerkev doživlja izkustvo, ki ga je že doživljal njen Gospod in Učitelj. Skušnjave so ga prizadevale od njegovega oznanjevalnega nastopa tja do križa. Te skušnjave se niso nanašale le na kak bežen del njegovega govora in njegove dejavnosti, marveč so prizadevale njegovo mesijansko istovetnost. Tudi cerkveno istovetnost pretresajo na razne načine vprašanja, kot so: kaj Cerkev je, oziroma, kaj želi biti. Ali želi biti skupnost verujočih v Kristusa, ki jo vodi Božji Duh? Ali pa morda biti Cerkev, ki je včasih tesno povezana s svetom, včasih pa svetu in njegovi stvarnosti odtujena, morda biti stvarnost za izbrance (Cerkev popolnih) ali pa plavati v toku današnje miselnosti itd.

Ne smemo se čuditi, da smo izpostavljeni skušnjavi, to je pač značilnost Cerkve: tako v njeni celovitosti kakor v vsakem njenem izrazu, tudi na ravni naših župnijskih skupnosti in na ravni vsakega izmed nas. A Božji Duh nam lahko pride milostno na pomoč z močjo Kristusovega križa.

Misijonarstvo: povabljeni pričevati

Kaj je naredil Božji Duh na Binkošti? Preberimo začetek pripovedi, kot ga nam podaja knjiga Apostolska dela v 2. poglavju:

»Ko je prišel binkoštni dan, so bili vsi zbrani na istem kraju. Nenadoma je nastal z neba šum, kot bi se bližal silovit vihar in napolnil vso hišo, kjer so se zadrževali. Prikazali so se jim jeziki, podobni plamenom, ki so se razdelili in nad vsakim je ostal

Tudi Cerkev,
kakor nekoč
Gospod,
je podvržena
raznim
preizkušnjam

po eden. Vsi so bili napolnjeni s Svetim Duhom in začeli so govoriti v tujih jezikih, kakor jim je Duh dajal izgovarjati» (Apd 2,1-4).

Skupnost
postane
misijonska
v samem
trenutku
njene rojstva

Zanimivo je spoznanje, da delovanje Božjega Duha znotraj prvobitne krščanske skupnosti ne teži, vsaj prvenstveno ne, k boljši medsebojni povezanosti, k boljšemu bratstvu, k boljšemu prisluhu Božje besede itd., marveč nastopa kot izredna moč («silovit vihar» in »ogenj«), ki trga člane iz duhovne zagledanosti vase ter spreminja apostole in prve učence v preroke, kot je to predvidevala starozavezna preroška beseda. Tega se je Peter zavedal in to takoj povedal z navajanjem preroka Joela. Apostoli so postali preroki, usposobljeni za oznanjevanje, namenjeno vsem ljudem (to avtor Apotolskih del odločno poudarja, ko našteva seznam vseh ljudstev, kolikor jih je tedaj poznal).

Skupnost je postala misijonska v trenutku svojega rojstva. Ne gre za kako pozneje dodano značilnost, kajti oznanjevanje je bistveno poslanstvo Cerkev. Tako trdi drugi Vatikanski cerkveni zbor:

»Potujoča Cerkev je po svoji naravi misijonarska, saj ima po načrtu Boga Očeta svoj izvor v poslanosti Sina in v poslanosti Svetega Duha« (Ad gentes, št. 2).

Ali so naše krščanske skupnosti misijonske? Ali spričo raznih, sicer upravičenih, občestvenih zahtev in problemov dajejo oznanjevalnim zahte-

vam tisto vrednostno prednost, ki jim pripada, in jo stvarno udeležajo s primernimi odločitvami in z razpoložljivim osebjem? Misijonarstvo se izraža v oznanjevanju umrlega in vstalega Kristusa Gospoda novim rodovom (tu pomislimo na prošnje staršev za krst svojega otroka ter na vprašanje krščanskega spremljanja novokrščencev, tako otročičev kakor tudi mladostnikov in odraslih, ki sprejmejo zakramente krščanskega uvajanja), vsem priseljencem v naše krščanske skupnosti, vsem, ki drugod ne poznajo Gospoda (kajti nobena krščanska skupnost se ne sme zapreti vase in se izogniti splošnemu misijonarjenju Cerkev), vsem, ki so sprejeli enega ali več zakramentov in kak drobec otroške kateheze, a sedaj ne čutijo potrebe po Gospodu kot težišču njihove življenjske izkušnje. Koliko časa in prostora zaobjema ta dejavnost?

Prva krščanska skupnost je pritegnila nase pozornost že s svojo prisotnostjo, še preden je pričela oznanjati Vstalega Gospoda. Večkrat *Apostolska dela* (kot smo navedli v drugem povzetku) izpostavljajo očarljivost krščanske skupnosti, spoštovanje, ki ga je uživala, radovednost, ki jo je vzbujala že s svojo prisotnostjo.

Spodbujati vprašanja o tem, kaj je v življenju važno, vzbujati željo po drugačnem načinu življenja in nostalgijo po Drugem... je prva naloga Cerkev. Ne gre za nalogo, ki se odloča na teoretični ravni, marveč se rojeva iz skupnosti kot takšne, ki si kljub lastni revščini in omejenosti prizadeva živeti evangelij.

Prva skupnost
pritegne
pozornost
drugih že
s samim
obstojem

Oznanilo
o Kristusovi
smrti in
vstajenju je
srce življenja
Cerkve

Da bi razložil, kaj se je zgodilo, je Peter usmeril pozornost poslušalcev na oznanilo, da je Kristus umrl in vstal in se pri tem naslonil na starozavezno preroško izročilo, ki so ga njegovi sogovorniki, verni Judje, poznali. Tako je Peter sklenil svoj govor:

»Zagotovo naj torej ve vsa Izraelova hiša: tega Jezusa, ki ste ga vi križali, je Bog naredil za Gospoda in Kristusa« (Apd 2, 36).

Krst: potopljeni v Kristusa

Peter v svojem binkoštnem nagovoru Jeruzalemčanom ni spodbujal spreobrnjenja, niti jih ni silil, naj vstopijo v njegovo skupnost. Božjemu Duhu je prepustil, naj to stori v srcu ljudi. In tako se je zgodilo.

»Ko so to slišali, jih je do srca pretreslo. Rekli so Petru in drugim apostolom: Bratje, kaj naj storimo?« (Apd 2, 37).

Odgovor na pripravljenost, da se spreobrnjejo, je krst.

Krst je
odgovor na
spreobrnjenje

»Peter jim je odgovoril: 'Spreobrnite se! Vsak izmed vas naj se da v imenu Jezusa Kristusa krstiti v odpuščanje svojih grehov in prejeli boste dar Svetega Duha. Zakaj obljuba velja vam in vašim otrokom in vsem, ki so daleč. Kolikor jih je k sebi poklical Gospod, naš Bog.' Prepričeval jih je še z mnogimi drugimi besedami in jih je opominjal in

jim govoril: 'Rešite se iz tega pokvarjenega rodu!' Tisti, ki so sprejeli njegovo besedo, so se dali krstiti; in tega dne se jim je pridružilo približno tri tisoč ljudi» (Apd 2, 28-41).

Kdor sprejme vero, se s krstom potopi v Kristusovo smrt in vstajenje, prejme dar Svetega Duha in postane del skupnosti, ki je Kristusovo skrivnostno Telo.

Apostol Pavel je še poglobil vez med krstom in predanostjo umrlemu in vstalemu Gospodu, ko je zapisal v pismu Galačanom: *»Vsi, ki ste bili krščeni, ste Kristusa oblekli« (Gal 3, 27).* V pismu Rimljanom pa pravi: *»S krstom smo bili torej z njim pokopani v smrt, da prav tako, kakor je Kristus v moči Očetovega veličastva vstal od mrtvih, bi tudi mi stopili na pot novega življenja« (Rimlj 6,4).*

Krščanska skupnost torej raste le s krstom. To je skupnost, ki krščuje in v krstu črpa svoje trajanje. S tem upošteva izrecno Kristusovo voljo, ki jo Matej navaja v sklepu svojega evangelija, ko piše:

Cerkev
se rodi
iz krstne milosti

»Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte. Jaz sem z vami vse dni do konca sveta« (Mt 28,19-20).

Krst je zakrament, je milost, ki se nam daje v dar. Cerkev se poraja iz te milosti ter iz nje živi. Milost je dar, ki ga je treba sprejeti in mu omogočiti, da

deluje. Zakrament ni nagrada, niti ne potrditev nečesa, kar že imamo in živimo. Zahteva vero in pripravljenost, da živimo v luči evangelija. V tem smislu je zelo važna priprava na krst, kakor tudi na druge zakramente. Vendar, kar res velja, je pripravljenost, da sprejmemo v svoje življenje njih sadove.

Spodbuda
Božjega Duha
prehiteva
apostolovo
dejanje

Kot je bilo že poudarjeno, krst ni, vsaj prvenstveno ne, »proizvod« dela in prizadevanja krščanske skupnosti, marveč odgovor na notranji nagib Božjega Duha, ki prehiteva in omogoča dejanje apostola. To se lepo kaže v zgodbi o stotniku Korneliju, ki je dal poklicati Petra, da bi njegovo vero potrdil. Deseto poglavje Apostolskih del nam nakazuje nemalo zaprek, ki so Petra in jeruzalemsko skupnost ovirale, da bi se misijonska dejavnost odprla in se širila tudi med pogani.

Te zapreke je Peter odpravil, ko je spoznal, da dar Svetega Duha prehiteva celo krst. *»Ko je Peter še govoril te besede, je prišel Sveti Duh nad vse, ki so poslušali Besedo. Verniki iz obreze, ki so prišli s Petrom, so se čudili, kako da se dar Svetega Duha razliva tudi na pogane, slišali so jih namreč, kako govorijo z darom jezikov in poveljujejo Boga. Tedaj je Peter spregovoril: Ti ljudje so sprejeli Svetega Duha kakor mi. Ali more kdo braniti, da bi ne bili krščeni tudi z vodo?«* (Apd 10,44-47).

S pomočjo
katehumenata
dospemo
do krsta

Krst je torej temeljna osnova za življenje Cerkve. Tako so ga stoletja dojemali. Krščanska arhitektura nam to do konca srednjega veka izpričuje z gradnjo krstilnic, izrecno namenjenih le krščevanju.

Naj omenimo dva odlična primera iz naše nadškofije, to je oglejsko in gradeško krstilnico.

Postopno kulturno poistovetenje med družbeno in cerkveno pripadnostjo, ki se je odvijalo skoraj do današnjih dni, je v deželah z zgodovinsko dolgim krščanskim izročilom vodilo v splošno krščenje v glavnem vseh noroženčkov. A s tem se je, vsaj podzavestno, nižala v ljudeh pomembnost sv. krsta in priprave nanj (katehumenata) ter nato njegovega spremljanja s primerno družinsko versko vzgojo in župnijsko katehezo.

Kot vemo, je do včeraj, če že ne do danes, veljalo pravilo, da se vsak novorojenček krščenih staršev krsti. Pravilo samo po sebi ni bilo zgrešeno, ker je slonelo na predpostavki, da bodo lahko tako družinsko okolje kakor župnijska skupnost in celo širša družba spremljali krščansko rast novokrščenca.

Če rečemo, da je bilo v preteklem in tudi v polpreteklem času bolj ali manj tako, se moramo le vprašati, ali je tudi danes tako? Pogosto se dogaja, da kršчени otrok od svojih staršev in od družinskega okolja ne prejema nikake krščanske vzgoje, oziroma, ne vidi v družini nikakega krščanskega pričevanja. To vedo povedati katehisti in katehistinje, ki jim je zaupana priprava otrok na zakrament sprave in na prvo obhajilo:«... niti pokrižati se ne znajo ...».

Kljub temu se precejšen del župnij glede krsta drži »starega običaja«, a brez vere in verske zavzetosti staršev. Ali bomo za današnje stanje zvrčali krivdo le na starše? Ali bomo prenehali krščevati

Vrniti krstu
prvenstvo

dojenčke? Ali pa nas ne razmere silijo, da ponovno ovrednotimo eno izmed temeljnih osnov, ki označujejo krščansko skupnost?

Krščanska skupnost mora ponuditi dobre oblike spremljanja v pripravi na krst

To se zgodi, ko sprejmemo prošnjo staršev za krst novorojenčka, če zaslutimo, da na dnu prošnje obstaja vsaj majhna pripravljenost stopiti ali ponovno stopiti na pot vere. Tem staršem pa moramo nakazati in nuditi stvarne oblike spremljanja, da se lahko polagoma z otrokom vključijo v krščansko skupnost in z njim rastejo v prijateljstvu z Jezusom.

Razume se, da enaka pozornost in enaka skrb veljata za sprejem prošenj za krst, ki jih izrazijo mladostniki ali odrasli. Zanje je treba poskrbeti primeren katehumenat, po prejemu zakramenta pa ne sme manjkati spremljanje, ki naj nudi prostor delovanju milosti.

Tudi dopolnitev krščanskega uvajanja za tiste, ki so bili krščeni v detinski dobi, ne sme ostati brez ustreznega spremljanja, ki pa se lahko poenoti in dobi obliko ene izmed ponudb mladinske pastorage.

Posebna pozornost na birmo odraslih, ki dopolni uvajanje v osebno verovanje in krščansko življenje

Posebno pozornost pa zasluži podelitev birme odraslim. Birma je izpolnitev uvajanja v vero in versko življenje znotraj krščanske skupnosti in v deleženje evharističnega slavlja. Z birmo se potrjuje dar Svetega Duha, ki ga je kristjan prejel pri krstu. Ta dar birmanca podpira, da svoje življenje živi kot poklic in kot služenje cerkveni skupnosti.

Ne gre torej za obveznost, ki bi jo moral izpolniti, kdor se hoče cerkveno poročiti, pa niti za zakrament, ki bi se nudil brez povezanosti in pripadnosti konkretni krščanski skupnosti.

Teh novih pastoralnih pozornosti, ki jih nove razmere deloma prvič narekujejo, ne smemo živeti in prenašati kot nekako breme, ki mu nismo kos. Živeti jih moramo kot priložnost, da odkrijemo pomembnost krščanskega uvajanja in se dokopamo do zavesti, da smo in moramo biti skupnost, ki s prenovljenim pričevanjem spodbuja vero s prijaznim prisluhom tistim, s katerimi se srečuje. Četudi se bo s tem novim našim pristopom pojavljalo žalostno dejstvo vedno večjega opuščanja verskega udejstvovanja po birmi, bo skupnost, ki se primerno bori proti temu pojavu, nedvomno postala bolj pristna.

Nauk apostolov, ki jih je Beseda spremenila

Prva osnova krščanske skupnosti, podana v *Apostolski delih* (Apd 2,42), je nauk apostolov. Kaj ta nauk vsebuje? To smo razbrali iz Petrovega govora na Binkošti. Predvsem je osnovno oznanilo o Jezusu, ki je umrl in vstal kot Odrešenik.

Teološko se to oznanilo imenuje »kerigma«, (o njem imamo v Novi zavezi razne inačice; najbolj sintetična je »Jezus je Gospod«, 1 Kor 12,3). V »kerigmi« se nakazuje jedro krščanske vere. Kdor ji prisluhne, je povabljen, da se o njej izreče in jo potrdi.

Brez prisluha in sprejetja tega oznanila, ni vere, ni

Kerigma
je oznanilo
smrti in
vstajenja
Jezusa -
Odrešenika

krsta, ni Cerkve. Vse drugo sledi iz tega. Tu se postavlja vprašanje: ali je še prostor za »kerigmo« v naših skupnostih, če gledamo nanjo kot na bistveno osnovo naše vere, na kateri sloni ali pade sama Cerkev?

Jezus je
učlovečena
Božja beseda

Nauk apostolov je ves osredotočen v učlovečeni Besedi, to je v Jezusu Kristusu. Kerigma, kot višek krščanskega oznanila, predpostavlja Jezusov evangelij, blagovest, ki jo sestavljajo poročila o njegovih besedah, o njegovih dejanjih, o poslanstvu, ki ga je prejel od Očeta. Vse to je zbrano v štirih evangelijskih spisih. Luka in Janez (ali vsekakor avtor četrtega evangelija) izrecno izjavljata, zakaj sta napisala, kar sta napisala. Luka je napisal, da bi bralec, ki že veruje v Jezusa, spoznal zanesljivost naukov, v katerih je bil poučen (prim. Lk 1,4).

Janez pa zaznamuje sklep svojega evangelija takole: *«Jezus je vpričo svojih učencev storil še veliko drugih znamenj, ki niso zapisana v tej knjigi; ta po so zapisana, da bi vi verovali, da je Jezus – Kristus, Božji Sin, in da bi s tem, ko verujete, imeli življenje v njegovem imenu»* (Jn 20,30-31).

Evangelij mora
ostati vedno
v središču
kraščanske
skupnosti

Smoter evangelija je torej vera v Jezusa Kristusa. Zato mora biti evangelij vedno v središču krščanske skupnosti, saj lahko le po njem srečamo Jezusa v njegovi resnici. Evangelij je resnično »Gospodova Beseda«.

Krščanska skupnost je pristna le, če je dobesedno »evangelijska«, če veruje v Jezusa, če živi po njegovi besedi, če postane učenka, kakor Marija iz Betanije ob učenikovih nogah (Lk 10,39), če mi-

sli, deluje, streže, ljubi kakor Jezus. Le če bomo med molitvijo pogosteje jemali v roke evangelij in brali, ob njem razmišljali in ga kontemplativno doživljali v slogu tako imenovane *lectio divina*, bomo z milostjo Svetega Duha polagoma postajali vedno bolj Njemu podobni.

Luč evangeljske besede nas bo lahko vodila v primerno tolmačenje tega, kar se dogaja v življenju krščanskega občestva. Že v prvotni krščanski skupnosti so o tem sledovi. Spomnimo se npr. apostola Petra, ki pravi, da je dojel pomen razlitja Božjega Duha na stotnika Kornelija in na člane njegove družine iz Jezusove besede: »Spomnil sem se Gospodove besede, kako je rekel: Janez je krščeval z vodo, vi po boste krščeni v Svetem Duhu« (Apd 11,16).

Nauk apostolov, ki ga nam odkriva Nova zaveza, zlasti njihova pisma, pojasnjuje krščansko vero, izpostavlja razne osnove Kristusove skrivnosti in nudi včasih zelo konkretne napotke za življenje krščanske skupnosti.

Zanimivo je, kako se v prvi Cerkvi navajajo teksti iz Stare zaveze. Evangelist Luka poudarja, da je sam Vstali Gospod učil svoje učence, kako naj uporabljajo svetopisemske tekste iz Stare zaveze, da lahko raztolmačijo in dojamejo njegovo zgodbo in v njej vidijo izpolnitev preroških mesijanskih napovedi. Učencema na poti proti Emavsu »je začel z Mojzesom in vsemi preroki razložil, kar je o njem napisano v vseh pismih« (Lk 24,27). Nato je enajsterim in drugim, ki so se njim pridružili, »odprl um, da so umeli Pisma« (Lk 24,46).

Vstali Jezus
je naučil svoje,
kako naj berejo
Božjo besedo

Primer takšnega pristopa k svetopisemskim tekstom, ki omogoča dojemanje Kristusove skrivnosti in nam obenem razkriva globlji pomen svetopisemske besede, se nam nudi v srečanju med Filipom in dvorjanom etiopske kraljice Kandake. Omenjeno srečanje se je pričelo z vprašanjem o istovetnosti protagonista »Spevov Božjega služabnika«, ki jih vsebuje zvitek preroka Izaija, in se sklenilo s »kerigmo« *»Filip je spregovoril; izhajal je od tega mesta v Pismu, nato pa je besedo navezal na evangelij o Jezusu«* (Apd 8,35). Nato ga je krstil.

Božja beseda
pomaga
razumeti
skrivnost
Jezusa in
smisel sedanjih
dogodkov

Izhajanje iz Pisma je omogočilo začetni Cerкви ne samo, da je dojela Kristusovo skrivnost, zlasti skrivnost njegove smrti in vstajenja, temveč tudi, da je lahko tolmačila pomen dogodkov, tudi dramatičnih dogodkov, ki jih je sama doživljala. Pomislimo na zapor in nato na osvoboditev apostolov Petra in Janeza. S prisvojitvijo besed iz psalma 2, 1-2 je v molitvi zbrana skupnost zrla skrivnost odpora proti Kristusu in proti apostolom, a je iz tega tudi črpala moč za nadaljevanje poslanstva, ker je računala na pomoč Božjega Duha (prim. Apd 4,23-31).

Sv. pismo
nam pomaga
dojemati
Kristusovo
skrivnost
in pomen
današnjih
dogodkov

Potrebno bi bilo, da se vsak izmed nas in vsaka naša skupnost nauči vzeti v roke Sveto pismo in spozna dvosmerno delovanje v odnosu Beseda-življenje: razumeti življenjske dogodke v luči Božje besede ter odkriti in spoznati v njej življenjske preizkušnje. Takšen občestveni pristop do Božje besede bomo nudili vsej škofiji v postnem času z nadškofovo katehezo.

Še zadnja zaznamba glede Besede. V *Apostolski delih* se nam Beseda predstavlja kot pravi subjekt poslanstva: »Božja beseda pa je rastle in se širila« (Apd 12,24); »Gospodova beseda se je širila« (Apd 6,7); »Gospodova beseda se je širila po vsej deželi« (Apd 13, 49). V Besedi torej biva moč, ki jo dela učinkovito, ne glede na šibkosti, nezvestobe, bojazljivosti tistega, ki je poklican, da jo oznanja, kajti »kakor dež in sneg izpod neba se ne vrača tja, ne da bi napojil zemljo in jo naredil rodovitno ..., tako bo z mojo besedo, ki prihaja iz mojih ust: ne vrne se k meni brez uspeha« (Iz 55,10-11); beseda je lahko kakor seme, ki raste v dobri zemlji in rodi obilo sadu (prim. Lk 8,5-15).

Božja beseda je pravi nosilec misijonskega poslanstva

Bratska povezanost: moški in ženske, ki postanejo in se čutijo bratje in sestre

Krščanska skupnost je sestavljena iz ljudi, ki se čutijo in so resnično bratje. Skupnost ni zgolj seštevek posameznikov, ki bi živeli zaseben verski odnos z Gospodom in se le kdaj pa kdaj zbrali; nasprotno, občestvena vez z Gospodom Jezusom ustvarja občestveno vez med vsemi, ki Vanj verujejo. To še ni tisto popolno občestvo, ki se bo udejanilo v dokončnem Božjem kraljestvu, ko bo Bog vse v vsem, a je dejanjsko in ne zgolj posredno in začasno.

Občestvo z Gospodom Jezusom ustvarja občestvo med vsemi, ki ga sprejemajo

Cerkev ni zgolj sredstvo za srečanje z Bogom, marveč je že resničen začetek srečanja z njim. Naše skupnosti niso le neka organizacija, ki bi zagotavljala kristjanu dostop do Božje besede in

Cerkev je že začetno razmerje z Bogom

do zakramentov, marveč so izrazi Cerkve in se v njih v kali uresničuje in udejanja polno občestvo z Bogom. To nam zelo dobro nakazuje apostol Janez v svojem prvem pismu, kjer izpostavlja dinamiko med oznanilom Gospoda Jezusa, ki vodi v občestvo s presveto Trojico in s skupnostjo vernikov. Le-ta pa se nadalje odpira poslanstvu oznanjevanja:

»Kar je bilo od začetka, kar smo slišali, kar smo na lastne oči videli, kar smo si ogledali in so naše roke otipale o Besedi življenja - in življenje se je razodelo, in videli smo in pričujemo in vam oznanjamo večno življenje, ki je bilo pri Očetu in se nam je razodelo - kar smo videli in slišali, oznanjamo tudi vam, da bi bili tudi vi v občestvu z nami. Naše občestvo pa je z Očetom in njegovim Sinom Jezusom Kristusom. In to vam pišemo, da bi bilo naše veselje dopolnjeno« (1 Jn 1,1-4).

Občestvo
se izraža
v delitvi dobrin

V prvi jeruzalemski skupnosti se je občestvo konkretno izražalo z oblikovanjem skupne lastnine in razpolaganja dobrin. Preseneča nas, da oba zgoraj omenjena seznama zelo močno poudarjajo to posebnost.

Prvi seznam trdi: *«Vsi verni so bili združeni in so imeli vse skupno; prodajali so svoje premoženje in dobrine ter jih delili med vse, kolikor je kdo potreboval.» (Apd 2,44-45).*

Drugi seznam je še natančnejši: *»Množica teh, ki so sprejeli vero, je imela kakor eno srce in eno dušo. Nihče ni trdil, da je to, kar ima, njegova last, temveč jim je bilo vse skupno ... Nihče med njimi ni trpel pomanjkanja. Lastniki, ki so prodajali zemljišča ali*

hiše, so prinašali izkupiček ter ga polagali k nogam apostolov; in sleherni je od tega dobil, kar je potreboval» (Apd 4,32-35).

Biti eno srce in ena duša pomeni imeti vse v skupni lasti in še zlasti razviti posebno pozornost do potrebnih.

Lahko se vprašamo, ali je bilo v prvi skupnosti res tako, ali pa se nam nudi le neka idealizacija, oziroma neizvedljiva utopija? Dejansko nam knjiga nakazuje primer pozitivnega odgovora na to vprašanje, ko nam govori, da je Barnaba prodal svojo njivo in prinesel denar ter ga položil k nogam apostolov (prim. Apd 4,36-37). Po drugi strani sta zakonca Ananija in Safira z delnim pridržanjem izkupička hotela opehariti apostole in sta bila zato kaznovana (prim. Apd 5,1-11). Obstajajo še drugi zapisi, ki nam govorijo o učencih, ki so dajali skupnosti na razpolago svoje imetje. Spomnimo se npr. Marije, Markove matere, ki je dajala na razpolago svojo hišo za shajanje skupnosti (prim. Apd 12,12).

Resnični
in pogumni
pogled na
uporabo dobrin
v prvi skupnosti

Apostolska dela vsekakor ne zamolčijo o napetostih, ki so se pojavljale v skupnosti glede razdeljevanja dobrin vdovam, v tem primeru, grškega izvora (prim. Apd 6). To nam vsiljuje vprašanje, ali niso bili prvi opisi o občestvu dobrin nekoliko idealizirani in je bila ta stvarnost bolj zapletena in kdaj pa kdaj tudi protislovna, kot bi zgledalo. Zato bi se lahko vprašali, ali ima smisel videti v delitvi dobrin bistveno osnovo za občestveno pripadnost Cerkvi in istočasno dajati vedeti, da je neizvedljivi-

va? Kaj naj na to odgovorimo? Ali naj sanjamo o idealni skupnosti, kjer je vse skupno, in si nato rečemo, da gre očitno za utopijo in je zato prav, da svoje stvari obdržimo in jih uporabimo po posvetni logiki? Toda ali bi bili še »krščanska« skupnost? V tem kriznem trenutku, v katerem veliko oseb in družin doživlja resne stiske, kaj Gospod od nas zahteva tako na osebni, družinski in na skupnostni ravni? Kakšne naj bodo naše izbire, da bo naš življenjski slog evangelijski? Kako naj zasledujemo pravičnost?

Ta in njim podobna vprašanja si moramo postavljati na škofijski in župnijski ravni ter v laičnih cerkvenih združenjih. Zastavili bi si lahko nekaj vprašanj, izoblikovali bi si nekaj napotkov za resno, pogumno in stvarno razmišljanje v pastoralnih in gospodarskih svetih (ki jih bomo obnovili v letošnjem pastoralnem letu).

Solidarnost
mora postati
redna oblika
delovanja naših
občestev

Predvsem pa naj velja pravilo, da ne more biti naša vzajemnost do človeka v stiski vezana le na občasne razmere, temveč mora postati nekaj sistematično stalnega. Vsaka župnija in vsako cerkveno združenje morajo določiti v cerkvenem proračunu odstotek rednih prihodkov za karitativne dejavnosti, po znani trodelni namembnosti cerkvenih dobrin: za bogoslužje (in pastoralne dejavnosti), za vzdrževanje duhovnikov in cerkvenih sodelavcev ter za dobrodelne dejavnosti (3).

(3) »Katoliška Cerkev ima, neodvisno od državne oblasti, naravno pravico pridobivati, imeti, upravljati in odtujevati premoženje za namene, ki so ji lastni. Le-ti so predvsem: opravljanje Božje službe; dostojno vzdrževanje klerikov in drugih služabnikov; opravljanje del svetega apostolata in krščanske dobrodelnosti, predvsem do ubogih« (ZCP, kan. 1254)

Tudi na zasebni in družinski ravni bi bilo važno in obenem pedagoško pomembno nameniti določen odstotek, četudi majhen, karitativni dejavnosti.

Nato bi se morali vprašati, kako uporabljamo nepremičnine, s katerimi običajno razpolaga vsaka skupnost: ali jih dobro uporabljamo, ali upoštevamo njihovo cerkveno namenbnost, ali spoštujemo voljo darovalcev in tistih, ki so jih pomagali zgraditi ali kupiti? Ali bi jih lahko uporabljali, proti skromni najemnini, tudi za druge namene, ki vsekakor bolje odgovarjajo družbenim ali osebnim potrebam? Ali so pravzaprav vsi potrebni? Kazalo bi posebej razmisliti tudi o tem, kako uporabljamo denar, s katerim razpolaga župnija (tudi iz morebitnih prispevkov javnih ustanov).

Občestvena vez se ne sme omejiti le na materialne dobrine, ki so sicer nujno potrebne za vsako krščansko skupnost, temveč mora zajemati njeno celotno življenje. Vprašati se moramo, kaj pomeni *biti eno samo srce in ena sama duša*. Enega izmed napotkov, ki je bil izpostavljen na nedavnem škofijskem zborovanju v Romansu, bi kazalo poglobiti in ga med nami pretehtati. To je vprašanje sprejemanja. Sprejemanje nekoga, ki živi med nami že več let, a ni našega jezika, ne pripada naši kulturi in naši veri in ni tukaj rojen, »ni naš«, »je tujec« (čeprav biva med nami morda že trideset let...). Nasprotje sprejemanja je zavrnitev, zaprtost, neprizadetost. Na dnu te drže je nedvomno naša sebičnost - vsi smo grešniki - predvsem pa strah. Gre za strah, da izgubimo svojo narodno-kulturno istovetnost, da nam poniknejo

Občestveno
vez merimo
po sposobnosti
sprejemanja
tistih,
»ki niso naši«

nekatero referenčne točke, ki nam nudijo varnost v vsakdanjem življenju; za strah napornega soočenja ... Strah je naravno in zapleteno čustvo, ki živi v nas in nas spremlja. Važno je, da se zavedamo prisotnosti tega čustva, da nas ne usužnji in se ne polasti celostnega pogleda na življenje. Sam Jezus nas vprašuje: »Zakaj se bojite?« (Mr 4,40). Potrebujemo sunek - ki ga lahko povzroči Božji Duh - da se strahu zoprstavimo ter ga zaupno, potrpežljivo in pogumno premagamo.

Gostoljubje
lahko povzroči
napetosti in
nasprotovanja

Tudi prva jeruzalemska skupnost je doživljala težave in si postavljala vprašanja o sprejemanju in odprtosti do drugih ter je izkušala napetosti med skupinami. Lahko se spomnimo na nezaupanje, ki ga je do Pavla kazala jeruzalemska skupnost, ker je vedela za njegovo sreobrnenje, a je v njenem pomenu prevladovala podoba Savla, velikega preganjalca kristjanov (prim. Apd 9, 26-30). Tudi zato se je umaknil v rojstno mesto Tarz.

Spomnimo se tudi, kako je bilo težko sprejeti, da je Evangelij blagovest odrešenja, ki je namenjena tudi poganom, kakor nam kaže epizoda stotnika Kornelija (prim. Apd 10, 1-11.18), še posebno pa Petrova trdovratnost in kasnejši upor, ki ga je doživel (»Vstopil si v hišo neobrezanih in si jedel z njimi«, Apd 11,3).

Napetosti
v skupnosti
povzročajo
vzklijev
novih služb

Glede napetosti med skupinami se lahko ponovno spomnimo obtoževanja, da so vdove grškega izvora zanemarjene pri delitvi pomoči: »Helenisti pa so v tistih dneh začeli godrnjati čez Hebrejce, češ da so njihove vdove zapostavljene pri vsakodnevni oskr-

bi« (Apd 6,1). Avtor knjige nam ne pove, ali je bilo pritoževanje utemeljeno, ali je šlo za namensko nepozornost do vdov grškega jezika, ali pa je šlo za čezmerno občutljivost grške narodne manjšine, ki je povsod videla znamenja diskriminacije. Ali pa je vse posledica povečanja števila pomoči potrebnih in še ne dovolj izoblikovane organizacije služb v skupnosti.

Vsekakor je zanimiv način, kako so apostoli odgovorili na to. Takoj so vzeli na znanje stisko, niso trčili časa, da bi poglobili spoznanje njenih vzrokov. Na nikogar niso valili krivde (»vi, Grki, pod pretvezo, da ste manjšina, se vedno pritožujete...«; »vi, Judje, ker ste večina, ne pomislite nikoli na druge...«); ne skušajo rešiti težave v prvi osebi (kar bi lahko ogrozilo njihovo svojsko poslanstvo, to je molitev in službo Besede), temveč so ustanovili novo službo, službo sedmerih (prim. Apd 6, 1-6).

Nas ne zanima, da bi vedeli, ali so bili »sedmeri« predhodniki diakonov ali pa so opravljali kako drugo službo (ministerij). Za nas je pomembno ugotoviti, da se je neka nevarna napetost razrešila z novo službo, ki je skupnost duhovno obogatila, prišla v pomoč zahtevam, ovrednotila osebe. Čeprav tega *Apostolska dela* ne poudarjajo, je treba pri tem pripoznati modrost apostolov. Ti so izbrali »*sedem mož, ki so uživali ugled, bili polni Svetega Duha in modrosti*« (nam se zdijo te vrline celo precenjene za preprosto služenje pri mizah: ali so morda potrebni darovi Svetega Duha tistim, ki so prostovoljci pri Karitasu?).

Izbrali so jih iz grške skupine, kakor nakazujejo njihova izvorno grška imena. Med njimi je bil celo eden, ki ni niti pripadal jeruzalemski skupnosti (*»Štefan, Filip, Prohor, Nikamor, Timon, Parmenij, Nikolaj, ki je bil spreobrnjenec in priseljenec iz Antiohije«*).

»Služba
gostoljubja«
v naših
skupnostih?

Vprašanje, ki si ga lahko zastavimo, je, ali bi ne kazalo vpeljati po naših skupnostih »službo gostoljubja«, ki bi skrbela zlasti za odnose med nami. To službo bi lahko zaupali odprtim, razgledanim, duhovno oblikovanim prostovoljcem in prostovoljkam, ki bi v imenu skupnosti sprejeli/e enega ali tudi več izrazov župnijske dejavnosti, kot na primer: obisk družin, ki se priselijo na župnijsko ozemlje; predstavitev župnijske skupnosti novopriseljencem; vabila novopriseljencem naj sodelujejo pri župnijskem življenju; srečanje s starši, ki prosijo za krst ali za birmo svojih otrok; spremljanje birmancev po birmi; nedeljski sprejem vernikov ob vhodu v cerkev; delitev oznaknih lističev itd. To so majhne geste, pa vendar pomembne za skupnost.

»Lomljenje kruha«: evharistija kot razpoznavni izraz skupnosti

Evharistija je ena
izmed sestavin,
ki odlikujejo
prvo krščansko
skupnost

Znano je, da z izrazom »lomiti kruh« *Apostolska dela* označujejo evharistijo. Gre za osnovno potezo, ki bistveno onačuje prvo krščansko skupnost, da v njej tudi »vztraja«. To pomeni, da ne gre le za občasno dejstvo, temveč za stalno in sestavno stvarnost krščanske skupnosti.

Prav zato se lahko zdi čudno, da knjiga *Apostolskih del* poleg prvega seznama (ki opisuje dvakrat) ne piše o lomljenju kruha, razen v 20. poglavju, ko omenja Troado – ne Jeruzalem - kjer je bil Pavel v gosteh. Pomenljivo je, kar je napisano: »Prvi dan tedna smo se zbrali, da bi lomili kruh; Pavel pa, ki bi moral naslednji dan na pot, se je pogovarjal z njimi in nadaljeval pogovor tja do polnoči.« Zgodba se nadaljuje z dogodkom o otroku, ki je med Pavlovo dolgo pridigo zaspal, padel s stola in umrl: Pavel pa ga je oživil. Nas zlasti zanima omemba lomljenja kruha prvi dan tedna, ki ni sicer namenjena samemu evharističnemu doživetju, pač pa ga pisec uporablja za označitev časa in kraja dogodka.

Kadar se ne zdi pomembno podčrtati določenega podatka ali ga celo uporabiti za določitev okoliščin, pomeni, da gre za samoumevno dejstvo: samoumevno je, naravno je, običajno je, da se krščanska skupnost (pa naj bo ona v Troadi ali v Jeruzalemu ali v Korintu, to ni bistvenega pomena) združuje pri »lomljenju kruha«.

V prvi omembi *Aposolskih del* o lomljenju kruha piše: »Dan za dnem so se enodušno zbirali v templju, lomili kruh po domovih ter uživali hrano z veseljem in preprostimi srcem (Apd 2,46-47). Ničesar ni rečeno o povezanosti s prvim dnem v tednu. Torej lahko rečemo, da evharistično slavlje ni vezano zgolj na nedeljo, a s tem se ne zmanjšuje enkratnega pomena povezave med evharističnim slavljem in nedeljo.

Evharistično
slavlje določa
začetek tedna

V »lomljenju
kruha«
je navzoč
Kristus

Pomen izraza »lomljenje kruha« je dobro izpostavil Luka, avtor *Apostolskih del* in *Evangelija*, ki nosi ime po njem. Pomen lahko razberemo iz znane epizode o dveh Jezusovih učencih na poti proti Emavsu, kot je napisana na zadnji strani evangelija po Luku. V trenutku, ko je pri mizi v vaški gostilni prelomil kruh, sta učenca prepoznala v skrivnostnem sopotniku, ki se je jima pridružil, Vstalega Gospoda: »*Ko je sedel z njima za mizo, je vzel kruh, ga blagoslovil, razlomil in ga jima dal. Tedaj so se jima odprle oči in sta ga prepoznala*« (Lk 24,30-31).

Od tedaj ni bilo več potrebno, da bi Jezus vidno ostal med njima (»*On pa je izginil izpred njiju*«). In dojela sta tudi vzrok izrednega čustva, ki je polnilo njuni srci, ko sta potovala ob skrivnostni osebnosti: »*In rekla sta drug drugemu: Ali ni najino srce gorelo v nama, ko je nama po poti govoril in razlagal Pisma*« (Lk 24,32)). Dojela sta, da je bil On prisoten v Besedi, ki jo je jima razlagal.

Krščanska
skupnost
se prepoznava
v evharistiji

Lomljenje kruha je torej trenutek, v katerem prepoznavamo Jezusa, a je tudi trenutek, ko se mi medsebojno prepoznavamo kot krščanska skupnost, kot skupnost Vstalega, kot skupnost, ki se hrani z njegovo Besedo, z njegovim Telesom in z njegovo Krvjo; kot skupnost, ki živi isto logiko osebnega darovanja, ki ga je Jezus udejanil na križu; kot skupnost, ki z upanjem pričakuje njegov prihod v slavi.

Ne podcenjujemo pomena vsake sv. maše, kajti ta je vedno slavje, ki pripada Cerkvi ne glede na

število udeležencev; ne glede na prostor, kjer se odvija; ne glede na slovesnost, s katero se opravlja; ne sme nikdar biti »v zakupu« kake elitne skupine. Vendar zaradi občestvenih vrednot in sestavin, ki jo označujejo, se le velja vprašati, ali bi ne bilo dobro težiti k temu, da se v vsaki župniji daruje le ena nedeljska sv. maša, pri kateri se zbere, kolikor je mogoče, vsa župnijska skupnost? Obenem bi se seveda moral razporediti na dekanijski ali na mestni ravni primeren urnik nedeljskih maš s posebno pozornostjo do tistih, ki bi se ne mogli v lastni župniji udeležiti nedeljskega bogoslužja, h kateremu so povabljeni, da skupaj »prepoznajo« Gospoda in tudi sebe kot člane iste skupnosti, odprte za sprejemanje in za poslanstvo.

Vztrajni v molitvi: vedno v Božji navzočnosti

Molitev stalno označuje in spremlja jeruzalemsko skupnost. Že pred Binkoštni se poudarja, da je bilo stodvajset tistih, ki so »*enodušno vztrajali v molitvi*« (Apd 1,14) Vztrajnost je značilnost krščanske molitve, kakor nam poroča evangelij po Luku. Jezus to vztrajnost primerja z nenavadno priliko, v kateri primerja Boga s krivičnim sodnikom, ki je vendar pomagal vdovi do pravice vsled njene vztrajnosti. Tako se začenja 18. poglavje evangelija po Luku: »*Povedal jim je še priliko, kako morajo vedno moliti in se ne naveličati*« (Lk 18,1). Vznemerljivo nas preseneča Jezusovo sklepanje: »*Poslušajte, kaj pravi krivični sodnik. Pa Bog ne bo pomagal do pravice svojim izvolje-*

Kristjani
vztrajno
molijo

nim, ki noč in dan vpijejo k njemu? Bo mar pri njih odlašal? Povem vam: hitro jim bo pomagal do pravice. Toda ali bo Sin človekov, ko pride, našel vero na zemlji?» (Lk 18,6-8).

Molitev daje
ritem dnevnim
opraviom
in posebnim
trenutkom v
skupnosti

Prva krščanska skupnost je molila na različne načine. Najprej si je prisvojila judovsko molitev v templju (*»Dan za dnem so se enodušno in vztrajno zbirali v templju«* (Apd 2,46), s časovnimi presledki. V Apd 3,1 piše, da *»Peter in Janez sta šla ob deveti uri v tempelj molit«*. V Apd 10,9 je rečeno, da *»se je Peter vzel na teraso, da bi molil; bilo je okrog poldne«*. V istem poglavju se omenja molitev stotnika Kornelija ob treh popoldne. Kornelij je bil pogan, vendar pa zelo blizu judovski veri. Takšne ljudi so Judje imenovali *»bogaboječe«* (prim. Apd 10,30).

Ni težko zaznati v tej časovni molitveni razporeditvi predhodnico našega *»molitvenega bogoslužja«*, nekdanjega *»brevirja«*. Zakaj ga ne bi predlagali, vsaj delno, kot molitev Cerkve vsej krščanski skupnosti?

Skupnosti posvečenega življenja nimajo pooblastila, da bi molile namesto nas ali tudi drugih vernikov, vsekakor so naprošene, da nas s svojim zgledom učijo moliti in nam s svojo molitvijo pomagajo.

Spomnimo se tudi, da je jeruzalemska skupnost molila v posebnih trenutkih. Pomislimo na njeno vztrajno molitev, ko je bil Peter v ječi: *»Peter je bil tedaj pod stražo v ječi, Cerkev pa je zanj vztrajno molila k Bogu«* (Apd 12,5). Mo-

litev pa je bila tudi izraz zahvale Bogu, ko sta bila Peter in Janez rešena iz ječe (prim. Apd 4,24-21).

Lahko se vprašamo, ali je vztrajnost res odločilna značilnost tudi za molitev naših skupnosti? Ali to zazna, kdor se z našimi skupnostmi srečuje? Ali pa se vsa molitev omeji zgolj na molitev pri sv. maši? Moliti ni lahko, zato se moramo naučiti moliti v luči evangelija. Naše skupnosti bi morale postati šole molitvene vzgoje. Nakazovati bi morale slog molitvenega izkustva in izražanja, ki naj odgovarja današnjemu stanju duha v svoji raznolikosti: ne samo otrokom in mladostnikom, temveč tudi odraslim, tako tistim, ki so del skupnosti kot tistim, ki se vanjo vračajo.

Krščanska
skupnost - šola
molitve

Preganjanje in križ: dialektičen odnos z družbo

V *Apostolskih delih* se večkrat ponavlja, da je prva jeruzalemska krščanska skupnost uživala velik ugled pri tedanjih jeruzalemskih prebivalcih. »Vsi ljudje so jih imeli radi« (2,47); »vsi so slavili Boga zaradi njegovega čudovitega dela« (ozdravljenje hromega) (4,21); »ljudstvo jih je proslavljalo« (5,13). A ta ugled se je pri nekaterih spreminjal v strah zaradi Božje skrivnosti, ki je pronicala iz besed in čudežev po rokah apostolov. »Od drugih se jim ni nihče upal pridružiti, ljudstvo pa jih je zelo cenilo« (5,13). Vendar to dejstvo ni preprečilo širjenja skupnosti »vse bolj pa je rastlo število mož in ženà, ki so verovali v Gospoda« (5,14).

Torej vse dobro in prav? Žal sta se ugledu pridružila nerazumevanje in celo preganjanje, ki sta ju vodili družbeni veljaki. Jezus je sicer preganjanje večkrat napovedal vsakemu njegovemu učencu kot stalno dejstvo in kot vez z usodo starozaveznih prerokov (*»tako so preganjali preroke, ki so bili pred vami«* - Matej 5,12), pa tudi njega samega.

Začelo se je z uklenitvijo Petra in Janeza (prim. Apd 4,1-22), sledila je druga uklenitev Petra in apostolov (prim. Apd 5,17-42), nato uklenitev in kamenjanje Štefana (prim. Apd 7,56-60), posplošeno preganjanje in razpršitev krščanske skupnosti (prim. Apd 8,1-4), Savlovo preganjanje (prim. Apd 9,1-2), Herodovo preganjanje z Jakobovim umorom in Petrovo uklenitvijo (prim. Apd 12).

Naklonjenost in preganjanje, ki prihajata od »svetâ«, sta stalnica v življenju Cerkve v vsakem času, tudi v našem. Seveda je preganjanje v našem času manj očitno, je pa v družbi veliko nerazumevanja, veliko posplošenosti in površinskih sodb.

Vsekakor moramo preseči samopomiljevanje, kateremu kdaj pa kdaj zapademo, da ne bomo videli povsod le sovražnikov, da ne bomo gledali na svet in na družbo zgolj s temnimi naočniki. Vsekakor bo krščanska skupnost, ki hoče resnično ostati krščanska, vzbujala poleg pozitivnih ocen tudi kritike in nasprotovanja. Evangelij je sicer beseda, ki prinaša odrešenje, a ni vedno prijetna, ker predlaga »blaženost«, ki velikokrat ne sovпада s srečo tega sveta in nam naroča, naj bomo na svetu, ne pa od tega sveta (prim. Jn 17).

Ne smemo zahtevati le ploskanja, le uspehov. Znajmo se veseliti in se zahvaljevati Gospodu posebej takrat, ko vidimo, da se evangelij sprejema in udejanja; da skupnost raste v veri in v radosti. Ne moremo zahtevati, da bi šla pot vedno navzdol. Bog pozna našo šibkost, nebogljenost, pozna revščino naše krščanske skupnosti; pozna grehe tistih, ki jo sestavljajo; tistih, ki jo vodijo in vendar svoje milosti jim ne odklanja in odteguje, marveč jo še in še nudi kot moč in pomoč v premagovanju zla in za širjenje dobrega. To je dobro doumel apostol Pavel, ki je zapisal: »*Kadar sem namreč slaboten, takrat sem močan*« (2Kor 12,11).

Ali imamo pred očmi vse to, kadar presojava našo skupnost, tiste, ki nas vodijo, pa tudi sami sebe?

ANTIOHIJSKA CERKEV

Za prvo, jeruzalemsko, se je druga krščanska skupnost oblikovala z drugačno istovetnostjo v Antiohiji, severno od Izraelske dežele, v Siriji (danes na jugu Turčije). Antiohija je bila važno mesto rimskega cesarstva, tedaj tretje za Rimom in Aleksandrijo. Štela je kakih 400.000 prebivalcev. V Antiohiji je bivala pomembna judovska kolonija s 30.000 pripadniki. *Apostolska dela* nam od 11. poglavja dalje vseskozi govorijo o tej krščanski skupnosti, od njenega nastanka dalje.

Nas tu predvsem zanima, kako je antiohijska krščanska skupnost mogla v družbenem in kulturnem območju, ki je bilo precej različno od jeruzalemskega, s svojo izvirnostjo udejaniti bistvene osnove Cerkve. Podobno vprašanje bi si lahko zastavili tudi glede drugih Cerkvâ, ki jih omenjajo novozavezni spisi, npr. v Korintu, Efezu, Solunu. Koristilo bi nam, ker bi se naučili razumeti tudi našo pripadnost Cerkvi v luči Božje besede.

Rojstvo iz preganjanja: Cerkev Besede in poslanstva

Apostolska dela nam ne govorijo, da je antiohijska cerkev nastala po izrecnem posegu Svetega Duha, marveč je njen nastanek povezan s preganjanjem, ki je prizadelo jeruzalemsko skupnost.

Razpršitev velikega dela jeruzalemske krščanske skupnosti po raznih sredozemskih deželah, ki je preganjanju sledila, ni uspela omajati vere teh

Božji Duh lahko spreminja, kar je slabo, v priložnost za rast

izseljencev, marveč jo je še bolj spodbudila. Tako so nastale nove krščanske skupnosti, med temi tudi antiohijska. Vernik lahko v tem upravičeno razbere previdnostni načrt Božjega Duha, ki lahko spremeni to, kar je negativno, v dejavnik rasti.

V pripovedi, ki jo *Apostolska dela* posvečajo Antiohiji, ne izsledimo niti besedice o krstu, kar pa ne pomeni, da bi ne bil nujen za vstop v cerkveno občestvo. Pozornost je tedaj pritegovala predvsem Beseda, to je oznanjevanje umrlega in vstalega Kristusa Gospoda, ki so mu radi prisluhnili tudi mnogi pogani. Antiohijska skupnost je kazala posebno občutljivost za oznanjevanje krščanske blagovesti poganskemu svetu. Mimogrede so postali in se čutili misijonarji brez kakega točnega predhodnega evangelizacijskega načrta. A kako naj bi ne govorili o tem, kar jim je bilo pri srcu in je spremenilo pot njihovega življenja? Bivanjsko jih je oblikovala helenistična kultura (bili so s Cipra in iz Ciren...), zato niso čutili zaprek, ki so pestile jeruzalemsko skupnost. Le-ta se je težko dokopavala, kot smo videli, do prepričanja, da je odrešenje, ki nam ga je Kristus Gospod prinesel, namenjeno vsem ljudem in ne samo nekaterim izbranim ljudem in narodom.

Beseda in
misijonsko
poslanstvo -
srce skupnosti

Tako *Apostolska dela* pripovedujejo o začetkih antiohijske cerkve: »Tisti, ki so se razbežali pred preganjanjem ob Štefanovi smrti, so prišli do Fenikije, Cipra in Antiohije: vendar niso nikomur naznanjali besede, razen Judom. Med njimi pa je bilo še nekaj mož s Cipra in iz Cirene, ki so po prihodu v An-

tiohijo navezali stike tudi s Helenisti in jim prinesli evangelij o Gospodu Jezusu. Gospodova roka je bila z njimi in veliko ljudi se je spreobrnilo k Gospodu in sprejelo vero» (Apd 11,19-21).

Verjetno prav zato, ker se je porodila iz misijonskega poslanstva Cerkev, je antiohijska Cerkev postala izhodišče za evangelizacijsko dejavnost v Mali Aziji in nato v Grčiji. Tokrat je šlo za načrtovano misijonarstvo, vendar že od začetka pod navdihom Božjega Duha: *»V antiohijski Cerkvi so bili preroki in učitelji Barnaba, Simeon z vzdevkom Niger, Lukij iz Cirene, Manaen, ki je bil v mladosti vrstnik četrtnega oblastnika Heroda, in Savel. Ko so opravljali službo Gospodu in se postili, jim je Sveti Duh rekel: »Odberite mi Barnaba in Savla za delo, kamor sem ju poklical«. Nato so med postom in molitvijo položili nanju roke in ju odposlali. Tako sta bila odposlana po Svetem Duhu in prispela v Selevkijo, od tam sta odplula na Ciper« (Apd 13,1-4).*

Pri misijonu sodeluje skupnost. Antiohijska Cerkev ni pozabila Pavla in Barnaba, nato Pavla s svojimi sodelavci na misijonskih potovanjih, ki so sledila prvemu potovanju. Ti misijonarji so se zavedali in čutili, da jih pošilja Cerkev, zato so se po izpoljenem poslanstvu vračali k njej in z veseljem sporočali, kaj je Gospod naredil po njih in kako je omogočil rojstvo novih in obetajočih skupnosti. *»Ob svojem prihodu sta zbrala vso Cerkev in ji poročala, kaj vse je Bog storil po njiju in kako je poganom odprl vrata vere. Nato sta precej časa ostala med učenci« (Apd 14,27-28).* Sledilo je novo

Vsa skupnost sodeluje v misijonskem poslanstvu

Pavlovo potovanje (Apd 15, 36-40), ob katerem je oznaka: »*Ko je odhajal, so ga priporočili Gospodovi milosti*« (Apd 18, 22-23).

Misijonska
zavzetost
kristjanov
v goriški
škofiji

Naša goriška Cerkev se je do sedaj odlikovala po krepki misijonarski zavzetosti, zlasti če pomislimo na naše duhovnike in laike »fidei donum«, ki v imenu goriške nadškofije še delujejo v Afriki. Naše zanimanje za njihovo dejansko misijonsko delovanje nas je varovalo pred skušnjava, da se ne bi naša misijonska zavzetost skrčila in omejila le na občasno finančno podporo, ki pa je seveda važna in še vedno potrebna. A danes se moramo vprašati, ali je ob pomanjkanju duhovnikov in ob zmanjšanju števila razpoložljivih laiških prostovoljcev še mogoče nadaljevati našo misijonsko prisotnost v Afriki? Četudi večina pravi; »Ne!«, vendar misijonska razsežnost Cerkve, tudi naše krajevne Cerkve, mora ostati, ker to hoče Kristus Gospod, ki je rekel: »Pojdite po vsem svetu oznanjat evangelij«. To naročilo velja tudi nam še posebej, če pomislimo, kako tudi naš prostor s pospešeno in še precej divjo sekularizacijo postaja vedno bolj misijonska dežela. Seveda današnja sekularizacija kliče po novih, našemu času in prostoru primernejših oblikah misijonske zavzetosti. V junijskem škofijskem pastoralnem zborovanju je ta tema vzbudila precejšnje zanimanje. Treba jo bo povzeti in skrbno konkretizirati.

Občestvo z izvorno Cerkvijo: nelahko iskanje edinosti

Ni dvoma, da sta bili jeruzalemska in antiohijska

Cerkev (kakor mati in hčerka) iskreno občestveno povezani. Vendar razmere, iz katerih in v katerih je antiohijska Cerkev nastala in rastle, so temu medsebojnemu občestvu utisnile poseben pečat in zastavile marsikatero neobičajno vprašanje.

Cerkev nikdar ni bila in tudi danes ni seštevek povsem avtonomnih in neodvisnih skupnosti, marveč skladna in občestveno povezana stvarnost. V tedanjem, zgodovinsko prvem nastajanju krščanskih skupnosti, je jeruzalemska Cerkev, kot izhodišče apostolskega oznanjevanja in pričevanja, čutila, da njej pripada naloga, da zagotavlja edinost in občestvo med Cerkvami. Tako lahko razumemo, zakaj je jeruzalemska Cerkev, čim je zvedela za rojstvo prve krščanske skupnosti zunaj Jeruzalema, poslala v Antiohijo svojega zastopnika.

Za takšno poslanstvo je izbrala primerne človeka in ne kakega namrščenega »inšpektorja«, ki bi le grajal in potlačil živahnost tiste nove Cerkve, ki se je porodila v svobodnejšem okolju, kot je bilo jeruzalemsko. *Apostolska dela* pišejo, da je bil poslan v Antiohijo »dober človek, poln Svetege Duha in vere« (Apd 11,24), apostol Barnaba, ki ga je jeruzalemska skupnost zelo cenila, tudi zaradi njegove občestvene geste v korist skupnosti, to je prodaje njive v prid revežem.

Barnaba je tudi uvidel, da bi bila antiohijska skupnost pripravljena sprejeti v svojo sredo takšno imenitno osebnost, kot je bil Savel/Pavel (vendar nelahkega značaja. To je Barnaba sicer dobro

Vse od svojega začetka je Cerkev povezana v edinosti

Ovrednotenje posameznikov za rast skupnosti

zaznal pozneje, zlasti med drugim misijonskim potovanjem, ko se je z njim celo sprl: prim. Apd 15, 36-40). Bil je vsekakor Barnaba, ki je Pavla poklical v Antiohijo in mu zaupal odgovorno vlogo v tamkajšnji skupnosti.

Nikomur, niti posamezniku niti skupini, ni lahko izslediti sebi primerno cerkveno vlogo, še posebej tistim z močno osebnostjo in privlačnostjo. Prositi moramo Gospoda, da bi priznanje darov in karizem tako posameznika kakor skupine ne škodilo občestvu, temveč prispevalo k njegovi rasti in lepoti.

Antiohijska Cerkev je pozitivno odgovorila na prošnjo jeruzalemske Cerkve s konkretno gesto, to je z gmotno pomočjo v času lakote:

»V tistih dneh so prišli preroki iz Jeruzalema v Antiohijo. Vstal je eden izmed njih po imenu Agah, in po Duhu napovedal, da bo prišla velika lakota čez ves svet, kar se je uresničilo pod Klavdijem. Sklenili so, naj vsak od učencev po svojih močeh pošlje pomoč bratom, ki prebivajo v Judeji. To so tudi naredili ter po Barnabu in Savlu pošiljali pomoč starešinam« (Apd 11,27-30).

Pomembno je, da je bila ta gesta, ki bi ji danes rekli »karitativna gesta«, zaupana prav Barnabu in Pavlu, dvema odličnima članoma nove antiohijske skupnosti, ki bosta kmalu nato postala misijonarja. Občestvo, misijonarstvo in dobrota so odločilne osnove Cerkve ter so in morajo stalno biti v medsebojnem odnosu.

Napetosti, ki so se pojavile v antiohijski skupnosti, so prihajale iz Jeruzalema. Le-te pa niso bile povezane z močno osebnostjo in različno občutljivostjo prizadetih, - kar je bil vzrok za razhajanje med Savlom in Barnabom med njunim drugim misijonskim potovanjem, kot je bilo že omenjeno, - temveč je šlo za način, kako je treba pojmovati krščansko vero, kako pojmovati odrešenje, ki ga je Kristus prinesel, končno kako pojmovati naravo Cerkve. V tem pomenu je to bilo za antiohijsko skupnost prava »skušnjava«. Ali je za zveličanje potrebna obreza ali pa je dovolj pripoznati Kristusovo smrt in vstajenje z vero in krstom? Da postanemo kristjani, moramo še prej postati Judje? Ali je Cerkev le struja judovstva ali pa je nekaj novega, čeprav nadaljevanje ljudstva Zaveze?

»Prišli pa so nekateri iz Judeje, ki so učili brate: Če se ne daste obrezati po Mojzesovi uredbi, se ne morete odrešiti. Pavel in Barnaba sta se jim odločno postavila po robu in z njimi o tem ne malo razpravljala; sklenili so, naj Pavel in Barnaba in še nekaj drugih odpotujejo k apostolom in starešinam v Jeruzalem, da bi razjasnili to sporno vprašanje« (Apd 15,1-2).

Pavel in Barnaba sta šla v Jeruzalem in se udeležila takozvanega prvega koncila v zgodovini Cerkve. Po širokem in živahnem soočenju med udeleženci so se le zedinili v sklepu, ki so ga pripisovali Svetemu Duhu, da za zveličanje ni potrebno postati Judje. Ob tem so pa določili nekaj disciplinskih pravil, ki so posledica spoštovanja vernikov ju-

Napetosti
z izvorno
Cerkvijo silijo
v rast in
poglobitev
vere

Nasprotovanja
premostijo
z molitvijo,
pogovorom,
soglasnimi
izbirami

dovskega izvora. V Apostolskih delih se tako povzema dogodek:

»Sveti Duh je sklenil in mi z njim, da vam ne nalagamo nobenega drugega bremena kakor tale nujna določila: vzdržite se tega, kar je bilo žrtvovano malikom, krvi in mesa zadavljenih živali in nečistovanja.«(Apd 15,27-29).

Preteči je moralo precej časa, da je lahko vsa Cerkev sprejela te sklepe, kakor izpričujejo Pavlova pisma, v katerih še in še trdi, da zveličanje prihaja iz milosti in ne iz del postave. Tudi težave in oporekanja, ki nastajajo znotraj Cerkve, niso vedno lahko rešljivi. V pismu Galačanom Pavel poroča, da se je zaradi takšnih zadev sprl s Petrom (Kefo) prav v Antiohiji. Tako piše:

»Ko je prišel Kefa v Antiohijo, sem se mu v obraz uprl, ker je bil vreden obsojanja. Preden so namreč prišli nekateri, ki so bili z Jakobom, je jedel s pogani. Ko pa so prišli, se je začel poganom umikati in se jih ogibati, in sicer iz strahu pred obrezanimi. Z njim vred so se potajili tudi drugi Judje, tako da se je celo Barnaba dal zavesti od njihove dvoličnosti. Ko pa sem videl, da ne hodijo pravilno, v skladu z resnico evangelija, sem vpričo vseh rekel Kefu: Če ti, ki si Jud, živiš po pogansko in ne po judovsko, kako hočeš prisiliti pogane, da bi živeli po judovsko? Mi, ki smo po naravi Judje in ne poganski grešniki, vemo, da človek ni opravičen po delih postave, ampak edinole po veri v Jezusa Kristusa. Zato smo tudi mi začeli verovati v Kristusa Jezusa, da bi bili

opravičeni v veri v Kristusa in ne po delih postave, saj nihče ne bo opravičen po delih postave» (Gal 2,11-16).

Lomljenje kruha in molitev

Čeprav se utegne zdeti čudno, knjiga *Apostolskih del* ničesar ne govori o *lomljenju kruha* in o molitvi v antiohijski skupnosti. Vendar enkrat pomembno namiguje nanju in sicer v zvezi z odločitvijo za misijonsko dejavnost, ki jo zaupa Barnabu in Savlu (prim. Apd 13,1-3).

Vse to se je dogajalo med bogoslužjem (namreč značilno krščanskim bogoslužjem – lomljenjem kruha), v postu in molitvi. V teh okoliščinah prisluhnejo Svetemu Duhu, sprejmejo njegovo povabilo ter pošljejo Barnaba in Savla, po polaganju rok.

Torej bogoslužje in molitev sta okoliščina, kjer se razodeva Božji Duh, kjer ga lahko slišimo, spoznavamo pot, izbiramo in odpošiljamo ljudi v služenje. Kje danes naše skupnosti, a tudi posamezniki, lahko prisluhnejo Božjemu Duhu? Kje se lahko rojevajo poklici in služnja, če ne v molitveni drži?

V bogoslužju
in molitvi
govori
Božji Duh

Odnosi z družbo

Apostolska dela nam ne povedo ničesar posebnega o vlogi krščanske skupnosti v antiohijski družbi. Vsekakor zgleda, da je v njej našla še kar ugodno in prijetno, ali vsaj umirjeno, okolje. Tako, na

primer, ni Barnabu in Savlu, ki sta se vse leto v Aniohiji krepoko zavzemala za evangelizacijo, nihče nasprotoval: *«Vse leto sta delovala skupaj v tamkajšnji Cerkvi in poučevala veliko množico. V Antiohiji so najprej začeli imenovati učence kristjane»* (Apd 11,26).

Tudi ko sta se Pavel in Barnaba vračala s svojimi sodelavci z raznih misijonskih postojank, ki so jim bile zaupane, sta se v antiohijskem območju vedno dobro počutila, saj je bilo prijetno in mirno, če ga primerjamo z drugimi mesti, kjer je bila evangelizacija izpostavljena nasprotovanju in celo preganjanju.

SKLEP

NAŠA CERKEV

Za izhodišče in kažipot našega raziskovanja in razmišljanja o osnovnih značilnostih Cerkve smo izbrali zgodbo dveh izvirnih krščanskih skupnosti. S pomočjo branja Nove zaveze pa lahko nadaljujemo spoznavanje drugih Cerkva: od *Apostolskih del* (razne skupnosti, ki so jih ustanovili na misijonskih potovanjih, posebno Pavel), do *pastirskih pism* (ki so namenjena utrditvi življenja v posameznih skupnostih, zato pa nam velikokrat obširno predstavljajo njihove značilnosti in težave), do *Razodetja* (dovolj, da opomnimo na pisma sedmim Cerkvam v 2. in 3. poglavju). Gre za vajo »lectio«, ki je še kako potrebna in bi jo lahko ponudli našim vernikom v tem pastoralnem letu, s pomočjo posebnega gradiva.

Namen tega pisma ni bil, da bi zvedeli kaj več o začetkih Cerkve ali da bi teološko poglobili ekleziologijo Nove zaveze (nauk o Cerkvi), temveč da bi se naučili brati in tolmačiti v luči Božje besede naše izkustvo Cerkve na ravni škofijske in župnijskih skupnosti ter v okviru cerkvenih združenj.

Prejšnje strani so bile poskus, da bi z nekaterimi primeri pomagali tako posameznim vernikom kakor krščanskim skupnostim preveriti, ali so Cerkev, kot jo predvideva Božja beseda; razločiti bistvene osnove od postranskih in se tako pravilno odločati, zavzemati in tudi spremeniti.

Razume se, da se današnja Cerkev – in seveda

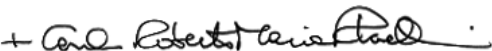
naša krajevna Cerkev, to je naša škofija in župnije, ki jo sestavljajo, - ne more neposredno in povsem poistovetiti s prvo izvirno zgodovinsko podobo Cerkve. Nič nenavadnega, saj smo videli, da se niso na začetku zgodovinskega potovanja med seboj povsem istovetile niti prve krščanske skupnosti v Jeruzalemu, v Antiohiji, v Korintu idr. Vendar s pomočjo Svetega Duha, s prisluhom Božji besedi, z bratskim soočenjem lahko dojamemo, kar danes Duh sporoča naši Cerkvi, našim skupnostim in to tudi udejaniti.

»Dela župnijske skupnosti v....«

S tem namenom želim prositi sleherno župnijsko skupnost, da v molitvenem in občestvenem vzdušju napiše »Dela župnijske skupnosti v....«. Naj bo to nekak samoopis *lastnega biti Cerkev* v luči Božje besede.

Pričakujem vaše dopise do prihodnjega božičnega praznika. Pozorno jih bom prebral in jih dal prebrati odgovornim sodelavcem in organizmon. Želim si, da bi moglo naše cerkveno občestvo kot celota napisati svoja »dela«, ki bi mu pomagala začrtati prihodnost in poglobiti tiste osnove, ki nas bodo trdneje povezovale v Gospodovo Cerkev.

Vam in sebi voščim, da bi nam branje tega pisma pomagalo hoditi po poti, ki nam jo nakazuje Božja beseda in razkriva naša skupna cerkvena pripadnost.

+ 

Gorica, 27. avgusta 2013

